



ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 2, Article Number: 2C0042

NWSA-VOCATIONAL SCIENCES

Received: September 2012

Accepted: January 2012

Series : 2C

ISSN : 1308-7355

© 2010 www.newwsa.com

Zeynep Tezel

Hande Şahin

Hürrem Sinem Şanlı

Gazi University

ztezel@gazi.edu.tr

handesahin@gazi.edu.tr

hurrem@gazi.edu.tr

Ankara-Turkey

KONAKLAMA TESİSLERİNDE ÇALIŞAN PERSONELİN İŞ KİYAFETİNDEN MEMNUN OLMA DURUMLARININ İNCELENMESİ: ANTALYA ÖRNEĞİ

ÖZET

Bu araştırmada, konaklama tesislerinde çalışan personelin iş kıyafetinden memnun olma durumlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada, küme örnekleme yöntemi kullanılmış olup, Antalya'da 14 adet konaklama tesisi küme olarak ele alınmış ve bu tesislerde çalışan toplam 210 personel örneklem grubunu oluşturmuştur. Araştırma verileri SPSS 14.01 programında analiz edilmiş olup, verilerin değerlendirilmesinde Ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırmada konaklama tesisi çalışanlarının giydikleri iş kıyafetlerinin boy uzunluğuna, kol boyuna, yakasına, beden genişliğine ve ceplerine, hareketini kısıtlamaya, dikkatini dağıtmaya, rengi ve kumaşının rahatsızlık durumuna, sıcak tutma ve üşütme durumuna, çevredeki kişilerin kendisine baktığını hissetme durumlarına ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişkiler belirlenmiştir ($p<0.01$, $p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: İş Kıyafeti, Personel, Personel Tercihi, Konaklama Tesisi, Memnuniyet Durumu

EXAMINATION OF SATISFACTION STATES OF PERSONNEL WORKING IN ACCOMODATION FACILITIES FROM THEIR WORK CLOTH: ANTALYA SAMPLE

ABSTRACT

This research aims to determine the satisfaction states of personnel working in accommodation facilities in terms of their work cloth, and make a comparison according to different variables. The cluster sampling method was used in this research, 14 accommodation facilities in Antalya were taken as cluster and the sampling group of the research consisted of 210 personnel working in these facilities. The data of the study were analyzed through the SPSS 14.01 program and a chi-square test was used in the evaluation of the data. In the research, significant differences were found between the genders of the personnel working in the accommodation facilities and their views about their work cloth regarding their length, arm's length, collar, size, pockets, whether they constrain their movement or distract their attention, the comfort of their color and fabric, whether they keep them warm or cold, or whether they cause people around to look at them ($p<0.01$, $p<0.05$).

Keywords: Work Cloth, Personnel, Personnel Preference, Accommodation Facilities, Satisfaction States.

1.GİRİŞ (INTRODUCTION)

İş kıyafetleri, kişinin zararlı maddelere, kötü çevre koşullarına maruz kalma riskini önlemek ve bu riskten korunmasını sağlamak veya bu riski azaltmak için giyilen giysilerdir [1]. İş kıyafetinin kullanımında 2 temel amaç vardır; çalışan personele rahat, kullanışlı, verimli bir iş ortamı sağlamak ve kurumsal kimliğin belirlenmesine katkıda bulunmak. İş kıyafetinin estetik yönü kadar çalışan için iş ortamındaki ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olması; çalışanların verimliliği ve çalışma rahatlığı açısından da önemlidir. İş kıyafeti çalışanın sağlığını ve güvenliğini korumalı, rahat, kullanışlı ve vücut özelliklerine uygun olmalıdır. Çalışanların gün boyunca giydikleri bu kıyafetler, hem yapılan işe hem de çalışana uyum göstermelidir. Böylece çalışma sırasında kıyafetten kaynaklanan problemler ortadan kalkmakta, verimli ve hızlı çalışma mümkün olabilmektedir[2].

Çalışma ortamının ısısı, iş sırasında kullanılacak materyal, çalışma ortamının temizliği, müşteri ile çalışanın yüz yüze gelme durumu, iş kıyafetinin yıkama sıklığı kumaş seçimine etki eden faktörlerdir. Bu bakımdan kumaş kalitesi büyük önem taşır [2].

İş kıyafeti tasarımında; görsel tasarım, malzeme tasarımı ve fonksiyonel tasarım söz konusudur. Görsel tasarımda; giysinin rengi, biçimi, süsleme elemanları ele alınır. Malzeme tasarımında; kıyafeti kullanacak personel için yeterli konfor özelliklerine sahip malzemenin belirlenmesi söz konusudur. Kumaşın hammadde özellikleri ve üretim aşamasında dokuma ve bitim işlemlerinin giysi konforuna etkisi değerlendirilir. Fonksiyonel tasarım aşamasında ise; personelin iş başında iken beden hareketlerini engellemeyecek şekilde kıyafetin işlevsel özellikleri belirlenir [3].

Çalışma hayatının yoğun temposunda iş kıyafetleri, işyerine, çalışılan ortama ve yapılan hareketlere uygun olarak tasarlanırken, giysiler uygun malzeme ve model özellikleri ile desteklenerek oluşturulur. Giysi kalıbının oluşturulmasında insan vücudunun durağan ve hareket halindeki ölçüm verileri esas alınır. İş sırasında yapılan hareketlere bağlı olarak da model özellikleri detaylandırılır. Genellikle kullanıcı davranışlarına göre giysilerden bu davranışa uyum göstermesi beklenmekte, öncelikle giysinin amacının belirlenmesi daha sonra da moda, model kalıp, kumaş, dikiş, rahatlık faktörlerinin etkilerinin belirlenmesi gerekmektedir [1].

Tekstil teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak kumaş ve giysilerden beklentiler sadece sağlamlık, estetik, tasarım ve moda uygunluk olmaktan çıkmıştır. İnsan vücudu ile çevresi arasındaki fizyolojik, psikolojik ve fiziksel uyumun memnuniyet verici olmasını sağlayan konforun en önemli parametrelerinden birisi ısı konfordur. Isıl konfor, giysilerin ısı ve nem geçirgenlik özellikleri ile ilgilidir. Isıl açıdan konforlu giysiler, farklı çevre koşulları ve aktivitelere bağlı olarak, vücudun değişen sıcaklık ve nemini transfer ederek vücudun ısı ve nem dengesinin korunmasında en önemli işlevi yerine getirirler [4]. Yüksek konforlu bir giysinin hareket rahatlığı, çabuk kuruma, yumuşaklık, hafiflik, dayanıklılık, ve bakım kolaylığı gibi özellikleri de sağlaması beklenmektedir [5]. İnsanın termal konforu çok dar bir sıcaklık aralığında söz konusudur. Eğer vücut kontrol altına alabileceğinden daha fazla ısı üretirse veya belirli bir vücut sıcaklığına yetecek kadar ısı üretilmezse termal konfor ortadan kalkacaktır [6].

Yapılan literatür taramasında çöp toplama işinde çalışanların, itfaiyecilerin, polislerin, koruma ve güvenlik görevlilerinin [7, 8, 9 ve 10] iş kıyafetleri ile ilgili çalışmalara rastlanırken, konaklama tesisinde çalışan personelin iş kıyafetinden memnuniyeti ile ilgili

bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu araştırma, konaklama tesislerinde çalışan personelin iş kıyafetinden memnun olma durumlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

İş kıyafeti söz konusu olduğunda çalışanların kendilerini ifade edebilmeleri, rahat hissetmeleri, estetik görünmeleri, sağlıklı olmaları açılarından değerlendirilmesi önemlidir. Bu konudaki araştırmaların arttırılması, çalışanlar için daha sağlıklı ve rahat kıyafetlerin seçilmesi açısından önemlidir. Bu nedenle bu araştırma, konaklama tesislerinde çalışan personelin iş kıyafetinden memnun olma durumlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

3. YÖNTEM (METHOD)

- **Örnekleme:** Araştırmanın evreni, Antalya'da faaliyet gösteren 4-5 yıldızlı konaklama tesislerinde çalışan personelden oluşmaktadır. Araştırmada, küme örnekleme yöntemi kullanılmış olup, 12 adet konaklama tesisi küme olarak ele alınmış ve bu tesislerde çalışan toplam 210 personel örneklem grubunu oluşturmuştur.
- **Veri Toplama Aracı:** Araştırmada veri toplama yöntemi olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan ve iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde; personelin cinsiyetine, yaşına, medeni durumuna, öğrenim durumuna, konaklama kurumunda çalışma süresine ve kurumdaki görevine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise; personelin giydiği iş kıyafetine, modeline, rahatlık durumuna ilişkin düşünceleri ile iş kıyafetinin mevsimlik olarak değiştirilme durumuna, iş kıyafetinin kumaş türüne, yıkanma sıklığına, kullanılan koruyucu giysiye ve iş kıyafeti alınırken dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.
- **Verilerin Toplanması ve Analizi:** Verilerin SPSS 14.01 programı ile analiz edildiği araştırmada, örneklem grubunda yer alan personelin bireysel özelliklerine göre dağılımı frekans ve yüzde değerleri ile verilmiştir. Araştırmaya alınan personelin iş kıyafeti, modeli, rahatlık durumu, mevsimlik olarak değiştirilme durumu ve iş kıyafeti alınırken dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin görüşleri cinsiyet ve konaklama kurumundaki görevine göre çapraz tablolar halinde verilerek Ki-kare analizleri yapılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSION)

Araştırmaya alınanlar arasında; erkekler (%54.8), 18-25 yaş arasındakiler (%36.7), bekarlar (%54.8), ortaöğrenim mezunları (%47.6), mesleği garsonluk olanlar (%27.1) ve 1-3 yıldır kurumda çalışanlar (%34.8) önde gelmektedir.

Tablo 1'de araştırma kapsamına alınan konaklama tesisi çalışanlarının giydikleri iş kıyafetlerinin modeline ilişkin görüşlerine ve cinsiyetlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1'e göre; araştırmaya alınan kadın ve erkek personel arasında iş kıyafetinin boy uzunluğunun (kadın %64.9, erkek %79.7), kol boyunun (kadın %63.6, erkek %7.89), yakasının (kadın %59.7, erkek %78.2), beden genişliğinin (kadın %61.0, erkek %67.7) ve ceplerinin (kadın %62.3, erkek %81.2) uygun olduğunu bildirenler önde

gelmektedir. Yapılan istatistiksel incelemede; konaklama tesisi çalışanlarının giydikleri iş kıyafetinin boy uzunluğuna, kol boyuna, yakasına, beden genişliğine ve ceplerine ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0.01$, $p < 0.05$).

Tablo 1. Katılımcıların iş kıyafetlerinin modeli ile ilgili görüşlerine ve cinsiyetlerine göre dağılımı
 (Table 1. Distribution of the participants according to the views on the model of the work cloth and their gender)

		Cinsiyet				X ²	p
		Kadın (n=77)		Erkek (n=133)			
		f	%	f	%		
Boy Uzunluğu	Uygun	50	64.9	106	79.7	5.565	.022**
	Uygun değil	27	35.1	27	20.3		
Kol Boyu	Uygun	49	63.6	105	78.9	5.846	.013**
	Uygun değil	28	36.4	28	21.1		
Yakası	Uygun	46	59.7	104	78.2	8.139	.004*
	Uygun değil	31	40.3	29	21.8		
Beden Genişliği	Uygun	47	61.0	90	67.7	0.945	.205
	Uygun değil	30	39.0	43	32.3		
Cepleri	Uygun	48	62.3	108	81.2	9.086	.002*
	Uygun değil	29	37.7	25	18.8		

* $p < 0.01$

** $p < 0.05$

Bir diğer çalışmada [10]. Araştırmaya alınan koruma ve güvenlik görevlilerinin %75.0'ünün giysi modelinden şikayeti olmazken %25.0'ünün şikayeti bulunmaktadır. Şikayet nedenlerinin %24.0'ünü çalışırken düğmelerin takılması, %19.0'ünü kolların kısa gelmesi, %19.0'ünü kolların kasma, %9,5'ini giysi yakasının çok kapalı olması, %9,5'ini giysi askılarının çok uzun olması, %9,5'ini giysinin omuzlarının düşmesi, %9,5'ini eğilip kalkarken fermuarın kasma oluşturmaktadır. Bulgular arasındaki bu farklılık Yürekten'in çalışmasında sadece koruma ve güvenlik görevlilerinin örneklem grubuna alınmasından kaynaklanmış olabilir.

Tablo 2'de araştırma kapsamına alınan konaklama tesisi çalışanlarının giydikleri iş kıyafetine ilişkin görüşlerine ve cinsiyetlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların iş kıyafetlerine ilişkin görüşlerine ve cinsiyetlerine göre dağılımı
 (Table 2. Distribution of the participants according to the views work cloth and their gender)

		Cinsiyet				X ²	p
		Kadın (n=77)		Erkek (n=133)			
		f	%	f	%		
Hareketlerimi kısıtlıyor	Evet	37	48.1	46	34.6	3.699	.038*
	Hayır	40	51.9	87	65.4		
Dikkatimi dağıtıyor	Evet	25	32.5	29	21.8	2.903	.063
	Hayır	52	67.5	104	78.2		
Rengi beni rahatsız ediyor	Evet	36	46.8	35	26.3	9.102	.002*
	Hayır	41	53.2	98	73.7		
Kumaşı cildimi rahatsız ediyor	Evet	34	44.2	34	25.6	7.699	.005*
	Hayır	43	55.8	99	74.4		
Çok sıcak tutuyor	Evet	38	49.4	44	33.1	5.423	.015*
	Hayır	39	50.6	89	66.9		
Üşütüyor	Evet	12	15.6	20	15.0	0.011	.532
	Hayır	65	84.4	113	85.0		
Çevremdekilerin bana baktığını hissediyorum	Evet	32	41.6	36	27.1	4.677	.023*
	Hayır	45	58.4	97	72.9		

* $p < 0.05$

Tablo 2'ye göre araştırmaya alınan kadın ve erkek personel arasında iş kıyafetinin hareketini kısıtlamadığını (kadın %51.9, erkek %65.4), dikkatini dağıtmadığını (kadın %67.5, erkek %78.2), renginin (kadın %53.2, erkek %73.7) ve kumaşının (kadın %55.8, erkek %74.4) rahatsız etmediğini, çok sıcak tutmadığını (kadın %50.6, erkek %66.9), üşütmediğini (kadın %84.4, erkek %85.0) ve çevredeki kişilerin kendisine baktığını hissetmediğini (kadın %58.4, erkek %72.9) bildirenler önde gelmektedir. Back'in (2005) çalışmasında, otellerde çalışanların kullandığı personel üniformasının hem iş yerinin imajını hem de müşteri memnuniyetini pozitif yönde etkilediğini aynı zamanda da personelin sosyal benlik kavramı üzerinde olumlu etkisi olduğunu bildirmektedir[11]. Yapılan istatistiksel incelemede; çalışan personelin iş kıyafetinin hareketini kısıtlamaya, dikkatini dağıtmaya, rengi ve kumaşının rahatsız durumuna, sıcak tutma ve üşütme durumuna, çevredeki kişilerin kendisine baktığını hissetme durumlarına ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Tablo 3'te araştırma kapsamına alınan konaklama tesisi çalışanlarının iş kıyafetinin rahatlık durumuna ilişkin görüşlerine ve cinsiyetine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların iş kıyafetinin rahatlık durumuna ilişkin görüşlerine ve cinsiyetlerine göre dağılımı
(Table 3. Distribution of the participants according to the views on the convenience of the work cloth and their gender)

Rahatlık Durumu	Cinsiyet				X ²	p
	Kadın(n=77)		Erkek(n=133)			
	f	%	f	%		
Son derece rahat	7	9.1	19	14.3	13.341	.010*
Oldukça rahat	12	15.6	25	18.8		
Orta düzeyde rahat	19	24.6	53	39.8		
Oldukça rahatsız	25	32.5	27	20.3		
Son derece rahatsız	14	18.2	9	6.8		

* $p < 0.05$

Tablo 3'e göre; araştırmaya alınan kadın personel arasında iş kıyafetinin "oldukça rahatsız" olduğunu belirtenler (%32.5) ilk sırada yer alırken, erkek personel arasında "orta düzeyde rahat" olduğunu belirtenler (%39.8) önde gelmektedir. Tu ve ark, (2011) Güney Kaliforniya bölgesinde 4 otelde 65 otel personeli ve 83 müşteri üzerinde yürüttüğü araştırmasında personel kıyafetlerinin personelin iş performansını önemli ölçüde etkilediğini, yerel günlük giysilerin hem çalışanlar için hem de otel müşterileri için en mükemmel iş kıyafeti olabileceğini bildirmektedir[12]. Yapılan istatistiksel incelemede de; konaklama tesisinde çalışan personelin iş kıyafetinin rahatlık durumu ile cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Yürekten'in (2004) çalışmasında araştırmaya katılanların %79.0'ının giydikleri iş kıyafetinden memnun olduklarını belirttiklerini ifade etmektedir. Memnuniyet nedenlerinin %36.0'ını iş kıyafetinin rahat olması, %20.0'ını bakımının kolay olması, %16.0'ını sağlık ve güvenlik açısından uygun olması, %14.0'ını çalışma aletlerini taşımaya uygun olması, %14.0'ını çalışma ortamının etkilerinden koruması oluşturmaktadır. Aynı çalışmada ankete katılanların %21.0'ı giydikleri iş kıyafetinden memnun olmadıklarını belirttiklerini. Memnuniyetsizlik nedenlerinin %24.0'ını çalışırken hareketleri kısıtlanması, %19.0'ını giysi ölçülerinin uygunsuzluğu, %16.0'ını çabuk kirlenmesi, %16.0'ını yapılan işe uygun olmaması, %9.0'ını kumaş ile ilgili sorunlar, %8.0'ını giyip çıkarılırken

zorlanması, %8.0'ını çabuk eskimesi oluşturmaktadır[10]. Veelen ve arkadaşlarının (2003) yaptıkları çalışmada ise; araştırmaya alınan sağlık çalışanlarının iş kıyafetlerini genel olarak oldukça rahatsız buldukları belirlenmiştir[13]. Bulgular arasındaki bu farklılık araştırmaların farklı çalışanlar üzerinde yapılmış olmasından kaynaklanmış olabilir.

Tablo 4'te araştırma kapsamına alınan konaklama tesisi çalışanlarının iş kıyafetinin mevsimlik olarak değiştirilme durumuna ve cinsiyetlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların görevlerine ve iş kıyafetinin mevsimlik olarak değiştirilme durumuna göre dağılımı
(Table 4. Distribution of the participants according to their job and modified work cloth as seasonal)

Görev	İş Kıyafetinin Değiştirilme Durumu				X ²	p
	Evet, yazın ve kışın farklı iş kıyafetleri giyeriz (n=130)		Hayır, tüm yıl boyunca aynı iş kıyafetlerini giyeriz (n=80)			
	f	%	f	%		
Aşçı	23	17.7	3	3.7	28.337	.001*
Garson	32	24.6	25	31.2		
Meydancı	13	10.0	4	5.0		
Bulaşıkçı	1	0.8	7	8.8		
Resepsiyonist	14	10.8	11	13.8		
Kat hizmetleri çalışanı	22	16.9	10	12.5		
Belboy	8	6.1	4	5.0		
Teknik sorumlu	4	3.1	2	2.5		
Satın alma sorumlusu	4	3.1	11	13.8		
Barmen	9	6.9	3	3.7		

*p<0.01

Tablo 4'e göre; araştırmaya alınan aşçıları (%17.7), meydancıları (%10.0), kat hizmetleri çalışanları (%16.9), belboylar (%6.2), teknik sorumlular (%3.1) ve barmenler (%6.9) arasında iş kıyafetinin yazın ve kışın değiştiğini belirtenler önde gelirken, garsonlar (%31.2), bulaşıkçıları (%8.8), resepsiyonistler (%13.8) ve satın alma sorumluları (%13.8) arasında ise tüm yıl boyunca aynı kıyafetleri giydiklerini belirtenler önde gelmektedir. Yapılan istatistiksel incelemede; konaklama tesisinde çalışan personelin iş kıyafetinin mevsimlik olarak değiştirilme durumu ile görevleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.01).

Konaklama tesisi personeli arasında yazın pamuklu kumaştan yapılmış (n=79), kışın ise yünlü kumaştan (n=44) yapılmış iş kıyafeti giyenler önde gelmektedir.

Araştırmaya alınan personelin iş kıyafetinin yıkanma sıklığına bakıldığında; %42.9 ile her gün yıkandığını belirtenler önde gelmektedir. Bunu sırasıyla %31.9 ile iki günde bir, %18.1 ile de haftada bir yıkandığını belirtenler izlemektedir.

Konaklama tesislerinde müşteri memnuniyetinin sağlanması açısından sunulan hizmet kadar personelin fiziksel görünümünün de önemi vardır. Çalışanlar dış görünüşlerinden memnun olduklarında müşterilere daha iyi hizmet etmekte, servis vermektedir [14].

Personel giysilerini sık sık değiştirilmeli ve temiz giyilmelidir. Ural'ın (2007) çalışmasında, araştırmaya alınanların %33.0'ünün pantolonunu, %31.1'inin eteğini, %43.0'ünün gömleğini ve %27.2'sinin is önlüğünü iki günde bir değiştirdiği, %41.7'sinin kravatını haftada bir değiştirdiği saptanmıştır[15]. Personel hijyenine gösterilen özenin yanında, iş elbiselerinin ve çalışırken giyilen diğer giysilerin de temiz olması önemli bir gereksinimdir.

Giyeceklerin seçiminde dış görünüşün önemli olduğu düşünülürse, sağlık kurallarına uygun ve temiz olmasına dikkat edilmelidir. Tüm giyecekler, özellikle iç çamaşırları ve is yeri giysileri, kişinin kendisine ve çevresine rahatsızlık vermemesi açısından sık sık değiştirilmeli, yıkanıp ütülenmelidir. Yüreken'in (2004) çalışmasında, personelin %46.5'inin görev kazağını haftada bir, %44.7'sinin gömleğini üç günde bir, %68.6'sının pantolonunu haftada bir, %40.3'ünün kravatını 15 günde bir değiştirdiği belirtilmiştir [10]. Yıldız'ın (2001) yaptığı çalışmada, çalışanların iş kıyafetlerini değiştirme sıklıklarının çoğunlukla haftada birkaç kez olduğu, kişisel temizlik konusuna önem verdikleri, önem verme oranlarının ise otellerin yıldız statüsüne göre arttığı saptanmıştır [16].

Tablo 5'de araştırma kapsamına alınan konaklama tesisi çalışanlarının kullandıkları koruyucu giysiye göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların kullandıkları koruyucu giysiye göre dağılımı
(Table 5. Distribution of the participants according to use of protective clothing)

Koruyucu Giysi	Sayı (f)	Yüzde (%)
Eldiven	60	28.6
Gözlük	7	3.3
Şapka	7	3.3
Eldiven ve şapka	7	3.3
Eldiven, gözlük ve şapka	6	2.9
Önlük	6	2.9
Koruyucu giysi kullanmam	117	55.7
Toplam	210	100.0

Tablo 5'e göre; araştırmaya alınan personel arasında koruyucu giysi olarak eldiven giydiğini belirtenler (%28.6) önde gelmektedir. Bunu eşit oranlarla (%3.3) gözlük, şapka, eldiven ve şapka giydiğini belirtenler izlemektedir. Personelin %55.7'si ise koruyucu giysi kullanmadığını belirtmiştir. Koruyucu giysi kullanmak çalışan bireyin hastalıklardan korunmasını engellediği gibi, iş kazası geçirme riskini de azaltmaktadır. Nitekim Erkal ve Coşkuner (2010) tarafından kat hizmetleri personelinin iş kazası geçirme durumunu belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada; kat hizmetleri personelinin %97.7'sinin iş kazası geçirmemek için önlem olarak iş yaparken koruyucu giysi kullandığı belirlenmiştir[17].

Tablo 6'da araştırma kapsamına alınan konaklama tesisi çalışanlarının iş kıyafeti alınırken dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin düşüncelerine ve cinsiyetlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların iş kıyafeti alınırken çeşitli hususlara ilişkin düşüncelerine ve cinsiyetlerine göre dağılımı
(Table 6. Distribution of the participants opinion about various aspects when buying work cloth and their gender)

		Cinsiyet				X ²	p
		Kadın (n=77)		Erkek (n=133)			
		f	%	f	%		
Vücuda Uygunluğu	Önemsiz	3	3.9	7	5.3	6.547	.038*
	Kısmen Önemli	15	19.5	47	35.3		
	Çok Önemli	59	76.6	79	59.4		
Rahat Olması	Önemsiz	2	2.6	6	4.5	13.995	.001*
	Kısmen Önemli	8	10.4	43	32.3		
	Çok Önemli	67	87.0	84	63.2		
Kullanışlı Olması	Önemsiz	1	1.3	5	3.8	13.295	.001*
	Kısmen Önemli	13	16.9	52	39.1		
	Çok Önemli	63	81.8	76	57.1		
Dayanıklı Olması	Önemsiz	1	1.3	8	6.0	10.972	.004**
	Kısmen Önemli	14	18.2	47	35.3		
	Çok Önemli	62	80.5	78	58.7		
Bakım Ve Temizliğinin Kolay Olması	Önemsiz	2	2.6	5	3.7	19.198	.000*
	Kısmen Önemli	11	14.3	57	42.9		
	Çok Önemli	64	83.1	71	53.4		
Model Özelliği	Önemsiz	5	6.5	14	10.5	15.011	.001*
	Kısmen Önemli	20	26.0	66	49.6		
	Çok Önemli	52	67.5	53	39.9		
Dikim Kalitesi	Önemsiz	4	5.2	5	3.7	9.285	.010**
	Kısmen Önemli	19	24.7	61	45.9		
	Çok Önemli	54	70.1	67	50.4		
Kumaş Kalitesi	Önemsiz	3	3.9	6	4.5	10.406	.006*
	Kısmen Önemli	18	23.4	60	45.1		
	Çok Önemli	56	72.7	67	50.4		

*p<0.01

**p<0.05

Tablo 6'ya göre; kadın ve erkek personel arasında iş kıyafeti alınırken vücuda uygun (kadın %76.6, erkek 59.4) rahat (kadın %87.0, erkek 63.2), kullanışlı (kadın %81.8, erkek 57.1), dayanıklı (kadın %80.5, erkek 58.7), bakım ve temizliğinin kolay olmasının (kadın %83.1, erkek 53.4), dikim (kadın %70.1, erkek 50.4) ve kumaş kalitesinin (kadın %72.7, erkek 50.4) "çok önemli" olduğunu belirtenler önde gelirken, erkek personel arasında model özelliğinin "kısmen önemli" (%49.6), kadın personel arasında ise yine "çok önemli" (%67.5) olduğunu belirtenler önde gelmektedir.

Nelson ve Bowen (2000) Las Vegas'ta bir otel gazinosunda 201 çalışan üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada, personel iş kıyafetinin çalışanların özgüveni üzerinde arttırıcı etkisi olduğunu, iş kıyafetinin tasarım öğeleri ile (görünüm, fonksiyonellik, konfor, yapısal özellikler) kıyafeti giyen personelin işe yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bildirmektedir[18]. Çivitçi ve Boğday Saygılı (2008) tarafından çöp toplama işinde çalışanların giysilerinde yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada ise araştırmaya katılanların yarısından biraz fazlasının (%52.0) iş kıyafetlerinde dayanıklılığa önem verdikleri belirlenmiştir[7].

Yapılan istatistiksel incelemede; konaklama tesisinde çalışan personelin iş kıyafeti alınırken dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin düşünceleri ile cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.01, p<0.05).

5.SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATION)

Antalya'da faaliyet gösteren 4-5 yıldızlı konaklama tesislerinde çalışan personelin iş kıyafetinden memnun olma durumları incelenmiştir. Araştırmada, küme örnekleme yöntemi kullanılarak, 12

adet konaklama tesisi küme olarak ele alınmış ve bu tesislerde çalışan toplam 210 personel örneklem grubunu oluşturmuştur.

Araştırmaya alınan personelin %54.8'i erkek, %36.7'si 18-25 yaş arasında, %54.8'i bekar, %47.6'sı ortaöğrenim mezunu, %27.1'i garson, %34.8'i ise tesiste 1-3 yıl arasında çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya kapsamındaki konaklama tesisi çalışanlarının giydikleri iş kıyafetinin boy uzunluğuna, kol boyuna, yakasına, beden genişliğine ve ceplerine ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$, $p<0.05$). Çalışan personelin iş kıyafetinin hareketini kısıtlamaya, dikkatini dağıtmaya, rengi ve kumaşının rahatsız durumuna, sıcak tutma ve üşütme durumuna, çevredeki kişilerin kendisine baktığını hissetme durumlarına ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Konaklama tesislerinde çalışan personelin iş kıyafetinin rahatlık durumu ile cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Konaklama tesislerinde çalışan personelin iş kıyafetinin mevsimlik olarak değiştirilme durumu ile görevleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$). Araştırmaya alınan personel arasında koruyucu giysi olarak eldiven giydiğini belirtenler (%28.6) önde gelmektedir. Bunu eşit oranlarla (%3.3) gözlük, şapka, eldiven ve şapka giydiğini belirtenler izlemektedir. Personelin %55.7'si ise koruyucu giysi kullanmadığını belirtmiştir. Konaklama tesislerinde çalışan personelin iş kıyafeti alınırken dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin düşünceleri ile cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$, $p<0.05$).

İş kıyafeti söz konusu olduğunda çalışanların kendilerini ifade edebilmeleri, rahat hissetmeleri, estetik görünmeleri, sağlıklı olmaları açılarından değerlendirilmesi önemlidir. Zor şartlarda görev yapan ve üniforma giyen kişileri korumak ve rahat ettirmek için tekstil ürününe yüksek bir konfor performansı kazandırılması gerekir. Bu ise konforun meslek koşullarına göre değerlendirilmesi, giysi tasarımının görev sırasında rahatsızlık hissi yaratmayacak şekilde yapılması ve giyim materyallerinin üretiminde iş hareketlerine uygun tasarımlara yer verilmesi ile mümkün olmaktadır. Çalışanların rahat hareket etmesini sağlayan kumaşlar seçilmelidir. Ayrıca kıyafetlerin mevsim koşullarına uygun teri emen kumaşlardan seçilmesi gerekmektedir. İş kıyafetlerinin firma bütçesine mali yük getirdiği kuşkusuzdur. Bu bakımdan kıyafetin kalitesine önem verilmesi firmayı kalitesiz ürünleri sık değiştirme zorunluluğundan dolayısıyla bütçeye ek maliyet külfetinden kurtaracaktır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Kansoy, O., Dirgar, E. ve Kırtay, E., (2008). Sanayide Çalışanlar İçin Uygun İş Kıyafetlerinin Geliştirilmesi. *Tekstil ve Konfeksiyon*, Sayı: 4, ss:306-310.
2. Günal, Ö. ve Özveri, O., (2006). *Tekstil Sektöründe Kalite ve Moda Faktörlerinin Modern Pazarlama Anlayışı ile Bütünleştirilmesi Yaklaşımı*. Buldan Sempozyumu. Buldan, Bidiriler Kitabı, ss:423-430.
3. Sağocak, M.D., (2005). Ergonomik Tasarımda Renk. *Trakya Üniversitesi J Sci*, Cilt:6, Sayı: 1, ss:77-83.
4. Marmaralı, A., Kretzschmar, Dönmez, S., Özdil, N. ve Gülsevin Oğlakcıoğlu, N., (2006). Giysilerde Isıl Konforu Etkileyen Parametreler. *Tekstil ve Konfeksiyon*, Sayı:4, ss:241-246.
5. Önder, E. ve Sarıer, N., (2006). Sıcaklık Düzenleme İşlevi Olan Akıllı Tekstil Ürünlerinin Tasarımı. TÜBİTAK Proje No: MİSAG-238.

6. Kaplan, S. ve Okur, A., (2006). Tekstil Materyallerinde Meydana Gelen Isı ve Kütle Transferi Mekanizmalarının Giysi Termal Konforu Üzerindeki Etkileri. *Tekstil ve Mühendis*, Cilt:13, Sayı: 62-63, ss:28-35.
7. Çivitçi, Ş. ve Boğday Saygılı, B., (2008). Çöp Toplama İşinde Çalışanların Giysilerinde Yaşadıkları Sorunlar ve Örnek Bir Tasarım. 14. Ulusal Ergonomi Kongresi. Trabzon, Bildiriler Kitabı, ss: 201-205.
8. Havenith, G. ve Heus, R., (2004). A Test Battery Related To Ergonomicsof Protective Clothing. *Applied Ergonomics* Sayı:35, ss:3-20.
9. Kwon, Y.G., Kim, C.H., Kim, H.K. ve Byun, S.N., (2003). Ergonomic Redesign Of Personal Protective Equipment For Korean Policemen. *Occupational Ergonomics* Sayı:3, ss: 185-195.
10. Yürekten Urkay, Z., (2004). Koruma Ve Güvenlik Görevlilerinin Kişisel Hijyen İle İlgili Bilgi Ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
11. Back, K.J., (2005). The Effects Of Image Congruence On Customers' Brand Loyalty İn The Upper Middle-Class Hotel Industry. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, Cilt:29, Sayı:4, ss:448-467.
12. Tu, Y.T., Yeh, R., Chen, T. ve Hu, S.M., (2011). Effects Of Employees' Uniform On Company Image And Employees' Self-Perceptions And Customers' Perceptions. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, Cilt:16, Sayı: 6, ss:635-648.
13. Veelen, M.A., Nederlof, E.A.L., Goossens, R.H.M., Schot, C.J. ve Jakimowicz, J.J., (2003). Ergonomic Problems Encountered By The Medical Team Related To Products Used For Minimally Invasive Surgery. *Surgical Endoscopy* Cilt:17, Sayı:7,ss:1077-1081.
14. Sheenhan, P., (2003). Dressed To İmpress. *Lodging Hospitality*, Cilt:59,Sayı:14, ss:48-50.
15. Ural, D., (2007). Konaklama İşletmelerinde Çalışan Personelin Kişisel Hijyen Bilgileri ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
16. Yıldız, E., (2001). Otel İşletmelerinde Kat Hizmetleri Personelinin Hijyen Kurallarına İlişkin Davranışları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
17. Erkal, S. ve Coşkuner, S., (2010). Bir Hastanede Çalışan Ev İdaresi Personelinin İş Kazası Geçirme Durumunun Ve Kazalardan Korunmak İçin Aldıkları Önlemlerin İncelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi* Cilt:13, Sayı:1, ss: 45-62.
18. Nelson, K. ve John, B., (2000). Employee uniforms on employee satisfaction. *Cornell Hospitality Quarterly*, Cilt:41, Sayı:2, ss: 86-95.